

محدثه رضایی | کودکی را تصور کنید که هر شب با صدای انفجار از خواب می‌پرد، اما دیگر گریه نمی‌کند، فقط چشمانش را بازمی‌کند، به سقف خیره می‌شود و دوباره می‌بندد یا کودکی که کیف مدرسه‌اش را هر روز دم در می‌گذارد، با اینکه مدرسه سه هفته پیش بمباران شده است. این‌ها فراموشی نیست، بلکه زبان بی‌زبانی کودکی است که در جنگ، سوگ را تجربه می‌کند؛ بی‌آنکه بداند اسم این حس چیست.

او خانه‌اش را از دست داده، اما واژه‌ای برای گفتن ندارد. دوستش را در آوار گم کرده، اما نمی‌داند چطور بگوید دل‌تنگ است. جنگ برای کودک یک سوگ بی‌پایان است. آن‌ها هر روز احساس می‌کنند خانه، رؤیا، لیخنه و دوستانشان را از دست می‌دهند. برای اینکه بدانیم با این سوگ چگونه رفتار کنیم و چه واکنشی نشان دهیم، به سراغ سیمیا قدرتی، روان‌شناس کودک رفتیم که در ادامه می‌خوانید.

■ واکنش کودکان به سوگ؛ از ناآگاهی کامل تا درک عمیق با افزایش سن

سیمیا قدرتی، روان‌شناس کودک با بیان اینکه کودکان با توجه به سن خود، واکنش‌هایی متفاوت به سوگ نشان می‌دهند، به ما می‌گوید: آن‌ها در سال‌های نخست زندگی، هنوز توان تحلیل منطقی از دست دادن را ندارند؛ نمی‌دانند سوگ چیست و چه اتفاقی افتاده است. برای نمونه، کودکی دو ساله از مفهوم سوگ درکی ندارد، اما از نظر عاطفی و احساسی، فضای حاکم بر اطرافیان را به‌خوبی حس کرده و آن را درک می‌کند. به همین دلیل ممکن است واکنش‌هایی هرچند غیرمنطقی، اما عمیقاً عاطفی از خود بروز دهد. با افزایش سن کودکان، درک آن‌ها از فرایند سوگ بیشتر می‌شود. در سه سالگی، درکی مختصر و در پنج سالگی، درکی عمیق‌تر از سوگ پیدا می‌کنند. هرچه درک شناختی آن‌ها از این مفهوم افزایش یابد، شدت واکنش‌هایشان نیز بیشتر می‌شود. کودکان در سوگ، همانند بزرگسالان مراحل‌انده راه طی می‌کنند و علائمی مانند غمگینی، عصبانیت، تحریک‌پذیری و پرخاشگری از خود نشان می‌دهند.

او می‌افزاید: در برخی مقالات و منابع عنوان شده کودکان مانند بزرگسالان از نظر شخصیتی با یکدیگر تفاوت دارند. ممکن است تعدادی از کودکان واکنش‌هایی رفتاری‌تر نشان دهند. برای نمونه، یک کودک غمگین لزوماً به گوشه‌ای نمی‌رود و گریه یا درددل نمی‌کند، اما احساس غم را تجربه می‌کند و می‌تواند آن را در نقاشی‌های خود یا نمادهای غمگین نشان دهد یا در بازی‌هایش بازتاب دهد. مثلاً داستان‌هایی که در جریان بازی می‌سازد، ممکن است پایان غمگینی داشته باشد. مراحل سوگ در کودکان مشابه بزرگسالان است؛ ابتدا ممکن است حالت‌های انکار را تجربه کنند، سپس احساس غم و پس از آن خشم و به مرور زمان بازگشت به زندگی عادی برایشان اتفاق می‌افتد.

■ چرا سوگ برخی کودکان طولانی می‌شود؟

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد معتقد است: مدت زمان دوران سوگ به چند عامل بستگی دارد. یکی از مهم‌ترین عوامل، محیط زندگی کودک است. یکی دیگر از عوامل بسیار مهم، شخصیت مراقبان کودک، میزان تاب‌آوری آن‌ها و توانایی آن‌ها در مدیریت هیجاناتشان است. عامل دیگری که تعیین می‌کند سوگ در کودکان چقدر طول بکشد یا اینکه کودک در یکی از مراحل سوگ گیر کند، به این بستگی دارد که آن سوگ چقدر در شرایط زندگی کودک تغییر ایجاد کند و شرایط او نسبت به قبل از سوگ چقدر متفاوت شود. برای مثال، کودکی ممکن است یکی از والدین خود را از دست بدهد. طبیعتاً به خاطر نبودن آن والد، تغییراتی ایجاد می‌شود. کارهایی که آن والد انجام می‌داده و نقش‌هایی که بر عهده داشته، دیگر وجود ندارد. در این شرایط، مهم است والد دیگر که اکنون نقش مراقبت از کودک را بر عهده گرفته، اولاً از نظر هیجانی چگونه واکنش نشان می‌دهد و چقدر می‌تواند احساسات خود را مدیریت کند و دوم، شرایط زندگی آن‌ها چقدر تفاوت پیدا کند. مثلاً ممکن است به دلیل فوت پدر، مادر مجبور شود کار کند و زمان کمتری در کنار

سوگ برای بچه‌ها؛ قصه غصه‌هایی که اسم ندارند

جنگ و مفهومی به نام سوگواری کودکان

سوگ در هر سنی سخت و دشوار است، به‌خصوص برای کودکان که در این زمینه نیاز به حمایت بزرگسالان دارند. یک فرد بزرگسال می‌تواند به مرور زمان احساس امنیت را به خودش برگرداند، اما کودک این توانایی را ندارد

کم‌اهمیت نشان دهد یا خطای شناختی کودک را تقویت کند. او تصریح می‌کند: کودکان این طرز فکر را دارند که مرگ برگشت‌پذیر است و آن فرد برمی‌گردد. بسیاری از اوقات، والدین، ناخوسته با جملات خود به این قضیه دامن می‌زنند. مثلاً می‌گویند آن فرد به سفر رفته است. گفتن اینکه کسی که مرده یعنی به سفر رفته، آن هم سفری طولانی، خطای شناختی کودک را بدتر می‌کند یا مثلاً می‌گویند خوابیده است. این موجب می‌شود کودک از خواب بترسد، مشکلات خواب پیدا کند یا حتی زمانی که اطرافیانش می‌خواهند بخوابند، احساس اضطراب و نگرانی به او دست بدهد.

■ ۲گام ساده برای توضیح سوگ به کودک

این روان‌شناس کودک توصیه می‌کند: گام نخست این است که واقعیت به کودک گفته شود و اصل ابتدایی این است که تعریف نشود. جملاتی که ممکن است برداشت‌های اشتباه در کودک ایجاد کند، به او گفته شود.

گام دوم این است مفهوم سوگ با توجه به سن کودک توضیح داده شود. کودکان تا سن ۶سالگی فرایند را کاملاً جسمی درک می‌کنند. بنابراین باید به آن‌ها گفته شود فردی که مرده است، یعنی او را به خاک سپرده‌ایم و دیگر نمی‌تواند مثل ما راه برود، مثل ما گرسنه نمی‌شود و دیگر پیش ما بر نمی‌گردد. ابتدا بخش جسمی آن توضیح داده می‌شود و در ادامه گفته می‌شود ما دلمان برای او تنگ شده است. سپس باید بررسی شود در زمان‌هایی که دل‌تنگ او هستیم، چه کارهایی می‌توان انجام داد تا هم دربارۀ آن دل‌تنگی صحبت شده و هم به مرور زمان شدت آن کم شود. در کنار توضیح واقعیت، مراقبان کودک باید زمانی که این جملات به کودک گفته می‌شود، از نظر عاطفی هوای او را داشته باشند و زمان بیشتری را با کودک بگذرانند و با حوصله به صحبت‌هایش گوش کنند. آن‌ها نباید سوگ خود را پنهان کنند. هیچ اشکالی ندارد اگر کودک ببیند گاهی اطرافیانش گریه می‌کنند یا دل‌تنگ می‌شوند. بسیاری از اوقات والدین فکر می‌کنند کودکان با دیدن این چیزها آسیب می‌بینند، اما این‌طور نیست. کودک شیوه سوگواری سالم‌را از بزرگسالان خود

■ سوگ، امنیت کودک را به خطر می‌اندازد

مسئول مرکز مشاوره نارون با تأکید براینکه کودکان تا حدود سن ۶سالگی در مورد مرگ این‌گونه فکر می‌کنند که یک فرایند برگشت‌پذیر است، عنوان می‌کند: آن‌ها احساس می‌کنند کسی که می‌میرد مانند کسی است که خوابیده، سپس کارش تمام می‌شود و دوباره بیدار شده و به زندگی برمی‌گردد. همچنین ممکن است نگاهشان این باشد که مرگ مانند یک سفر است و آن فرد به سفری رفته و دوباره بازمی‌گردد.

نکته مهم این است سوگ در هر سنی سخت و دشوار است، به‌خصوص برای کودکان که در این زمینه نیاز به حمایت بزرگسالان دارند. یک فرد بزرگسال می‌تواند به مرور زمان احساس امنیت را به خودش برگرداند، اما کودک این توانایی را ندارد و کاملاً به بزرگسالان و اطرافیانش وابسته است تا حس امنیت را به او برگردانند. زیرا سوگ می‌تواند امنیت را در کودک به خطر بیندازد.

به گفته وی، یکی از کارهایی که بزرگسالان باید انجام دهند این است که کودک واقعیت را بداند. نباید آن را انکار کنند یا جملاتی به کودک بگویند که این مسئله را

یاد می‌گیرد. علاوه بر این، بهتر است کودک را در چند مراسمی که بار هیجانی خیلی بالایی ندارد، شرکت دهند. اما اگر کودک در هر مراسمی شرکت می‌کند، حتماً باید یک بزرگسال امن در طول آن مراسم در کنار او حاضر بوده تا پاسخگوی نیازهای عاطفی‌اش باشد.

قدرتی تأکید می‌کند: نکته مهم دیگر این است کودکان فقط با مرگ دچار سوگ نمی‌شوند. بسیاری از چیزها می‌توانند در کودکان ایجاد سوگ کند؛ از جمله دعوای شدید والدین، خراب شدن خانه، عوض شدن مدرسه یا حتی از دست دادن اسباب‌بازی مورد علاقه آن‌ها. همه این موارد می‌تواند واکنش‌های سوگ را در کودکان ایجاد کند. پس نباید تصور کرد سوگ فقط به فوت یا از دست دادن یک عزیز مرتبط است. حتی شرایط جنگ نیز به دلیل اینکه می‌تواند احساس امنیت را در کودک به خطر بیندازد، سبب ایجاد ترس از خراب شدن خانه، ترس از خراب شدن مدرسه یا ترس از دست دادن پدر و مادر می‌شود. این احساسات می‌تواند واکنش‌های سوگ را در کودکان ایجاد کند و تمام مواردی که پیش‌تر گفته شد، برای این کودکان باید رعایت شود.

او در پاسخ به این پرسش که اگر کودکی دچار سوگ یا حادثه‌ای شده و کودک دیگری درباره آن اتفاق سؤال کند، یا اگر نگران باشد که مبادا همان اتفاق برای خودش نیز تکرار شود، چگونه باید به او پاسخ داد تا آسیب روانی شدیدی نبیند، بیان می‌کند: در مرحله نخست، والدین بهتر است کودکان را در جریان جزئیات اخبار قرار ندهند، زیرا این کار می‌تواند اضطراب زیادی در کودک ایجاد کند. آن‌ها باید به کلیات بسنده کنند. کلیات یعنی اینکه دو کشور با هم می‌جنگند و در جنگ بعضی مکان‌ها خراب می‌شود. اما واقعیت این است ما کنار تو هستیم و جایی که هستیم امن است و در کنار هم احساس امنیت می‌کنیم. والدین باید این اطمینان را بدهند که در کنار کودک هستند و از او مراقبت می‌کنند. حتماً جملات پایانی آن‌ها باید حاکی از وجود احساس امنیت باشد و این حس را به کودک برگردانند. پدر و مادر باید عنوان کنند ما در کنار تو هستیم و حتی افراد دیگر جامعه مانند پلیس و نیروهای هلال احمر نیز مراقب هستند تا اتفاق بدی برای مردم نیفتد.

خبر

یک مسئول سازمان غذا و دارو بیان کرد

وضعیت آسیب و خسارت کارخانه‌های تجهیزات پزشکی در جنگ

علی علیزاده، سرپرست اداره کل تجهیزات و ملزومات پزشکی سازمان غذا و دارو به مهر گفت: متأسفانه در جریان حملات ناجوانمردانه رژیم صهیونیستی و آمریکای جنایتکار، بخش‌هایی از صنعت تجهیزات پزشکی کشور آسیب دید و ۶ واحد تولیدی دچار خسارات جدی شدند.

وی افزود: شرکت‌های فناوران تجهیزات پزشکی پارس، تجهیزگستر سلامت، نوآوران طب ایرانیان، کارخانه پیک مد، شرکت سها، شرکت شالچیلار و کارخانه صالح‌ایران اصفهان از جمله واحدهایی هستند که مورد حملات دشمن قرار گرفتند.

آسیب‌جدی به‌خط تولید شرکت فناوران تجهیزات پزشکی پارس وارد و کارخانه‌صالح‌ایران اصفهان و انبار قطعات استراتژیک شرکت تجهیزگستر سلامت نیز تخریب کامل شده است. علیزاده بیان کرد: کارخانه پیک مد نیز در دو نوبت در دو موقعیت جغرافیایی متفاوت مورد هدف قرار گرفت به‌طوری‌که هم کارخانه و هم دفتر مرکزی این شرکت آسیب دیدند.

کارخانه پیک مد که تولیدکننده ست سرُم و خون است و واحد تولیدی شرکت نوآوران طب ایرانیان با اختلال در فعالیت روبه‌رو شده‌اند اما تدابیر لازم برای بازگرداندن سریع این واحدها به چرخه تولیددر دست اجراست.

جهش بی‌سابقه اهدای خون در روزهای جنگ

رشد ۸۰ درصدی اهدای خون بانوان

بابک یکتاپرست، معاون اجتماعی سازمان انتقال خون ایران به مهر گفت: بررسی آمارهای ۴۰ روز گذشته نشان‌دهنده یک جهش بی‌سابقه در مشارکت‌های مردمی است. براساس داده‌های ثبت شده، میزان مراجعات افرادی که برای «نخستین بار» اقدام به اهدای خون کرده‌اند، بارشده ۶۳٫۹درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته روبه‌رو بوده است.

یکتاپرست افزود: همچنین در بخش مشارکت بانوان، آمارهای خیره‌کننده‌ای به ثبت رسیده است. در حالی که نرخ مشارکت بانوان در سال‌های گذشته حدود ۵ درصد برآورد می‌شد، در بازه زمانی اخیر، مشارکت این قشر با رشدی نزدیک به ۸۰درصد (۷۹٫۵درصد) همراه بوده است. این استقبال بی‌نظیر نشان‌دهنده ظرفیت بالای فرهنگی و ایثارگری بانوان در سطح کشور است.

رئیس مرکز وکلای قوه قضائیه خبر داد

آمادگی ۱۹ هزار کارشناس دادگستری برای برآورد خسارات جنگ

رئیس مرکز وکلای قوه قضائیه با اشاره به فراخوان این مرکز برای مشارکت کارشناسان رسمی در ارزیابی خسارات ناشی از حملات اخیر اعلام کرد: ۱۹هزار کارشناس رسمی دادگستری برای همکاری معاضدتی و حضور در مناطق آسیب‌دیده اعلام آمادگی کرده‌اند تا روند برآورد خسارات اماکن عمومی، خصوصی و مذهبی با سرعت و دقت انجام شود. به گزارش فارس، حسن عبدلیان پور، رئیس مرکز وکلای قوه قضائیه با اشاره به دستور صریح رئیس دستگاه قضا اعلام کرد: بیش از ۱۷هزار کارشناس رسمی دادگستری به منظور بررسی و جمع‌آوری میزان خسارات وارده به اماکن آسیب‌دیده در جریان جنگ تحمیلی سوم، به این مناطق اعزام می‌شوند.

عبدلیان پور در ادامه تشریح جزئیات این طرح بزرگ ملی گفت: کارشناسان رسمی در ۷۰رشته مختلف به صورت «مُعاضدتی» (رایگان) در سراسر کشور فعال شده‌اند تا از تمامی اماکن شخصی، عمومی و مذهبی گزارش‌های تخصصی تهیه کنند. این گزارش‌ها قرار است به عنوان اسناد متقن در محاکم داخلی و همچنین مجامع کیفری و حقوقی بین‌المللی مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

وی با اشاره به استقبال گسترده جامعه کارشناسی تصریح کرد: در پی فراخوان مرکز، حدود۱۹ هزار کارشناس به‌منظور کمک‌های معاضدتی اعلام آمادگی کردند که دست دستگاه قضا را در رسته‌های متعدد کارشناسی در سراسر کشور باز گذاشته است.

رئیس مرکز وکلای قوه قضائیه در پایان خاطرنشان کرد: شهروندان می‌توانند با استفاده از سامانه پیامکی ۰۲۳۰۵۵۱۰۰ و ارسال مشخصات محل آسیب‌دیده، کارشناسان را برای مستندسازی جنایات و برآورد خسارات مطلع کنند تا پرونده‌های حقوقی این اقدامات خصمانه با دقت تکمیل شود.

پیامدهای محیط‌زیستی حملات نظامی

ردپای کربن در تجاوز به ایران؛ معادل انتشار حدود ۶۰ کشور

انتشار قابل توجهی گازهای گلخانه‌ای همراه بود. به‌عنوان مثال هدف قرار دادن هم‌زمان مخازن نفت و بنزین در ۱۶ اسفند ۱۴۰۴ شامل یک مخزن بنزین «شهر ری» و سه مخزن نفت خام در «شهران»، «فردیس کرچ» و «اقدسیه» که به‌عنوان سوخت پالایشگاه بودند، با توجه به اینکه نفت خام انبارها، غالباً سولفورزایی نشده‌اند و حاوی مواد آروماتیک فراوانی هستند، بسیار سمی و خطرناک بودند و قدرت ماندگاری به‌صورت پایدار در هوا را دارند و به‌سادگی از بین نمی‌روند؛ این در حالی است که بخش دیگر این منابع نفتی به خاک و آب نیز سرایت و آن را آلوده کردند.

ابوعلی گلزاری، عضو شورای راهبردی سازمان حفاظت محیط‌زیست نیز براساس یک تحلیل پژوهشی اولیه عنوان کرده بود، فقط در ۱۴ روز نخست حملات نظامی علیه ایران حدود ۵ تا ۵٫۶میلیون تن معادل دی اکسیدکربن وارد جو شده‌است، عددی که به‌خوبی نشان می‌دهد جنگ چگونه می‌تواند به‌طور مستقیم بحران اقلیمی را تشدید کند. بر پایه گزارش روزنامه گاردین پیامد این تجاوزات تاکنون معادل رد پای کربن حدود ۶۰ کشور در یک سال بوده است؛ البته ناگفته نماند تنها نیروگاه‌ها و پالایشگاه‌ها آلوده‌کننده نیستند و هدف قرار دادن ساختمان‌ها نیز موجب انتشار آلودگی هوا و گازهای سمی شده‌است.

آشکارا بگویم، اگرچه مجامع بین‌المللی در برابر این اتفاقات سکوت پیشه کردند، اما آن‌ها نیز ضرر خواهند کرد.

در این راستا انتظار می‌رود نهادهای بین‌المللی در تلاش برای گنجاندن

